

LEV

STIJN DEVILLÉ

L E V

L E V

IS EEN MUZIEKTHEATERVOORSTELLING VAN BRAAKLAND/ZHEBILDING VZW
IN CO-PRODUCTIE MET URBAN CHAMBER MUSIC VZW
& IN SAMENWERKING MET JEUGD & MUZIEK VLAANDEREN.

GEERT WAEGEMAN (compositie, theremin, viool, gitaar, piano,
keyboards, drumcomputer, sampler, rhythmbox, keelzang, fluit)
RUDY TROUVÉ (compositie, lyrics, zang, elektrische gitaar, banjo,
e-bow, electrisch orgeltje, speelgoedpiano, effecten)

DIRK BUYSE (vertolking, percussie)

STIJN DEVILLÉ (tekst & regie)
ELS THEUNIS (dramaturgie)
ADRIAAN VAN AKEN (algehele assistentie, techniek)
GLENDA LANGUE (geluidstechniek)
RON DECKERS (algemene coördinatie)
MAARTEN DEVILLÉ (grafische vormgeving)

met dank aan de hele ploeg van CC Strombeek, J&M Vlaanderen,
Garifuna, De Tijd, fABULEUS, Tom Meskens, Hannelore & Peter
Marynen en Lode Van Aken.

BRAAKLAND/ZHEBILDING wordt logistiek gesteund en gehuisvest
door CC LEUVEN en gesubsidieerd door de STAD LEUVEN, de
PROVINCIE VLAAMS-BRABANT en de VLAAMSE GEMEENSCHAP.

URBAN CHAMBER MUSIC VZW ontvangt voor deze productie een
projectsubsidie muziektheater van de VLAAMSE GEMEENSCHAP.

INFO: BRAAKLAND/ZHEBILDING vzw
BRUSSELSESTRAAT 63
3000 LEUVEN

TEL – 016/226.345
braakland.zhebuilding@pi.be
www.inbreek.be

LEV

1.

de lucht
is blauw.
zeer zeer blauw
en ik sta
op het rode plein
voor mij ligt – het kremlin
roodomwald het bleke kremlin
met aan de poort de wacht
de sentinel
van hieruit zie ik hem staan
ik kijk. en adem.
ik loop op de poort af
de wacht. de sentinel. ik
knik.
hij knikt.
loop ongehinderd binnen.
de wacht voorbij.

het is maart. de lucht is blauw

vladimir ilyich is in vergadering
stel u op in de grote zaal
hij vraagt zich te verontschuldigen
hoe laat is het? tien uur
u heeft zeker nog tot twaalf.
een lange tafel
met daarop het materiaal

de etherfoon (het instrument)
ik stel nu alles op
antennes, kabels, luidspreker
twee hoge frequentie-oscillatoren,
zoals in een radio
de een op 3000 cycli afgesteld
de ander op 2000, dat maakt
dat 1000 overblijft en dat is
hoorbaar, kijk, ze lopen
samen. als mijn hand nu
dichterkomt beïnvloed ik
de cycli van de beide buizen,
hun toon vervormt,
ik speel muziek
en twaalf uur en alles klaar.

en dan komt hij.

stapt de zaal binnen
vladimir ilyich stapt de zaal binnen
met een gevolg
de jonge stalin, lavrenti beria
een gevolg van wel vijftien kameraden
van de savjetski armee
grijpt mijn handen vast
excuseert zich voor het wachten
vladimir ilyich lenin excuseert zich
voor het lange wachten
slaat op mijn schouder, lacht
bekijkt de opstelling op tafel
wat voor toverij
hebt ge mij meegebracht?

ik toon de etherfoon, de termenvox
(mijn uitvinding)
en zend de stralen uit
wie in de straling komt,
verstoort het veld
elektromagnetisch veld
de toon weerklinkt
ik speel muziek
termen, lev sergeyevich
speelt simpelweg muziek
roept lenin uit

op een kleine voltmeter!
 applaus voor het elektrisch wonder
 voorsprong door techniek
 (voorsprong op amerika!)

ik neem nu lenins handen
 en leid ze naar de etherfoon
 zijn handen in mijn handen
 en iedereen kijkt toe – houdt
 adem in, de wacht paraat
 wat gebeurt hier wat
 gaat hier gebeuren
 maar lenin lacht en
 eerst weerklinkt zacht zoemen
 dan speel ik (met zijn handen)
 glynka's leeuwerik – een
 russisch lied. ik leid nu
 lenins handen op en neer
 van ver tot dichterbij het
 toestel. en lenin lacht.
 ik voel zijn toon en los
 zijn handen laat hem spelen
 speel maar meester speel
 het leeuwerikje zingt
 en vliegt de grote zaal door
 iedereen kijkt toe, de adem in.

het is maart 1922. de lucht is blauw.

en in het roodomwalde kremlin
 speelt vladimir ilyich lenin
 glynka's leeuwerik op een
 kleine etherfoon.

2.

ik sta
 op de voorplecht
 van een schip dat aanmeert
 in mijn zak mijn visum
temporary visit –
to demonstrate inventions
 rond mij reporters fotografen

ik draag een pelsen kraagje
in mijn nek. de haartjes
spelen in de wind en
strelen langs mijn wangen
op de kaai staan mensen
honderd, duizend misschien
nog meer.
in mijn hand hou ik de
telex die mij 35.000 dollar
biedt voor een enkel
optreden.
voor ik de steiger afloop
toon ik de telex, lees hem
voor en scheur hem voor de mensen
termen, lev sergeyevich
komt uit het land van het volk
en speelt voor het volk van het land
amerika
zonder dat hij wordt betaald!
leve het volk! leve het proletariaat!
morgen te zien in carnegie hall!
muziek uit de ether! de professor
die zijn instrument bespeelt
zonder het aan te raken!
revolutie! revelatie!
hij plukt muziek als wolken
uit de lucht!

3.

ik loop de steiger af
en tussen al de mensen
zie ik een vrouw met zwarte
haren. het lijkt alsof
ze oplicht uit de massa
ze zendt stralen uit, bespeelt
mij, ik een espenblad
word nu voortgeduwd
gedreven door de journalisten
professor theremin
ontvangen als een vorst
ik kijk om en ze is weg.

de dag erna op het concert
zie ik haar weer
in het publiek haar zwarte
haar, haar bleke teint
haar hals, haar ogen
steenkoolzwarte ogen
ik speel de zwaan voor haar,
saint-saens en glück, speel
glynka's leeuwerik, zij weet
het niet. wat als ik haar niet
meer zie? ik daal de trappen
van de hel af
om haar ziel te winnen.

ik strek mijn hand beveil
de ether klanken dansen
rond haar hoofd

haar zwarte haar haar
bleke teint haar hals
haar steenkoolzwarte ogen

bij het applaus loop ik de
scene af, naar het publiek
ik spied de rijen af op zoek
naar – ze is al weg
loop op de uitgang toe
vestiaire ook al niet
de straat op, wagens rijden
af en aan, ik zie haar niet
nergens nergens
nergens meer

aan de loge staat ze,
wacht mij op.

haar zwarte haar haar
bleke teint haar hals
haar steenkoolzwarte ogen

ik begrijp het niet. wat
doet u hier. ik heb mijn
vragen zegt ze. u speelt
altijd maar glissando op uw

instrument, die zeemzoeterige
tonen. dat interesseert mij
niet. als ge ook staccato op
de termenvox kunt spelen,
dan wil ik het leren.

we staan daar. ongemakkelijk
naar mekaar te kijken.

lavinia, zegt ze en steekt
haar broze handje naar me uit.

ik speel viool. maar mijn botten
zijn zwak, mijn rechterarm doet
pijn als ik de boog beweeg.
misschien kan uw instrument –

ik geef geen les aan amateurs,
zeg ik. wie de termenvox wil
spelen, heeft behoefte aan een
scherp gehoor. hij moet de noten
vinden in de lucht, zonder
referentiekader zoals gij
op uw viool.

ik draai me van haar af en
loop de loge in.
kuthaar kuthals steenkoolzwarte –

ze druipt af. terwijl ik mijn
jaquet uittrek, hoor ik op de
scene tonen van de
termenvox – een vocalise
van rachmaninov.
perfect gespeeld.

ik kijk op.

geen scherp gehoor, zegt ze.
een absoluut gehoor

haar zwarte haar haar
bleke teint haar hals
haar steenkoolzwarte ogen

4.

te ontwikkelen ideeën:

een signaal voor de autobatterij

een signaal voor motorolie-tekort

radio-ontvangers voor de politie

een draadloos intercity typmasjien

etherische suspensie / onzichtbare brug (waarbij het elektromagnetisch spanningsveld krachtig genoeg is om erover te lopen / rijden / enz.)

metaal- en wapendetector

elektromagnetisch inbraakalarm

draadloze afluisterapparatuur

stemmenfilter voor het afzonderlijk beluisteren van stemmen in een grote menigte

terpsitone (elektronisch muziek- & dansinstrument)

elektronische cello

elektrische spiegel

automatisch rhythmicon

photo-elektrisch opname- en weergave apparaat

illumovox

elektrisch oog

draadloze microfoon

automatische besturing

elektronische grenspostobservatie

afstandvisiebeeldbuis (incl. zender en ontvanger)

elektromagnetische deuropener

invriestechiek voor het conserveren en wederopwekken van lijken

techniek voor het voorkomen van corrosie

spoorwegsignalisatie

elektrisch muziekensemble

machine om klanken te vertragen zonder de toonhoogte te beïnvloeden

spectrograph

brandalarm

hoogtemeter voor vliegtuigen

patenten tijdig aanvragen.

een man komt naar mij

toe. heeft mijn optreden

gezien in carnegie hall.

uw instrument zendt

stralen uit, vraagt hij
als ik te dicht kom
begint het dan te zoemen?
ja, zeg ik, zo eenvoudig
zoudt ge het kunnen stellen.

dan ben ik misschien
geïnteresseerd, zegt hij.
ik vertegenwoordig het
ministerie van justitie. voor onze
strafinstelling op alcatraz
zoeken wij een passend
beveiligingssysteem. uw
instrument lijkt, mits enige
wijzigingen, een interessante
optie: een bandiet wil
ontsnappen, nadert het
electromagnetische hek
en het alarm gaat af.
kan u dat uitwerken?

wanneer moet het klaar zijn?

5.

op het soiree van
het russisch consulaat
zie ik mijn lavinia weer

ze staat daar in
haar avondjurk en
zoals ze van haar oester
slurpt
heeft ze iets ondeugends
ze ziet mij ook
en zegt professor
moet u ook proberen
we slurpen samen
harmonie van klanken
lachen
dansen
drinken ook

er is veel volk,
uitgeweken russen,
componisten, schrijvers
zakenlui.

ze stelt mij voor als
leon theremin
niet als termen, lev
sergeyevich

een rus neemt me
bij de arm en duwt mij
een kleine ruimte in.
u hebt de alcatraz-bestelling
al aanvaard? vraagt hij.
ik zeg ja, hoe weet u dat?
goed, zegt hij, zeer goed.
ik zou willen dat ge mij
daarover rapporteert.
de vordering der werken
de structuur van het
gebouw. de dagindeling
daar. verzamel alle
informatie die uw land
van nut kan zijn.

maar eerst: drinken nu!

6.

ik vraag haar
mij te trouwen.
ze zegt ja.

lief lijf lavinia lief

7.

ik zit in
een verlopen café
op 5th avenue. twee
heren in grijze jassen

geven me telkens meer en
meer te drinken.
maar drinken over-
duidelijk nooit mee.

vodka. vodka.

ik rapporteer hen over
alcatraz, amerikaanse
beveiligingstechnieken,
collega wetenschappers
in new york.
ik wil hier weg uit
dit gezelschap.

de week erop
eet ik thuis een halve
kilo boter. het smaakt
vet, mijn maag
keert om en ik begin
opnieuw. boter eten.
slikken tot het lukt.

elke dinsdag eet ik
nu zo een halve kilo
en het went. in het
café op 5th avenue
blijven ze schenken
maar ik word niet
dronken meer, en zeker
niet loslippig.

vertel hen enkel wat
ik wil.

8.

ik schuim de feestjes af.
lavinia aan mijn zij. geef
concerten. houd soirées.
spreek prominenten bij
hun voornaam aan.

jimmy. johnny. robert.
franklin. winston. theodore.
ted. edgar. willy. sterling.
joseph. george. george.
lloyd. william. vicenzo.
lucie. clara.

ik werf fondsen. vergaar
informatie. investeer.

ik open een studio voor
muziek en wetenschap.
schrijf studenten in.
geef les. werf assistenten
aan. ontwikkel nieuwe
apparaten. breng ze in
productie.

ik richt de theremin
corporatie van amerika op.

spreek prominenten bij
hun voornaam aan.

jimmy. johnny. robert.
franklin. winston. theodore.
ted. edgar. willy. sterling.
joseph. george. george.
lloyd. william. vicenzo.
herbert. nelson. leonard.
jedediah. reginald.
lucie. clara. dorothy.
anna. lindsey. shirley.
helen. kathleen. (zeer
prominent). jane. lana.
ava. greta. lucille. roxy.

ik werf fondsen. vergaar
informatie. investeer.

ik open een studio voor
muziek en wetenschap.
schrijf studenten in.
geef les. bedrieg

lavinia af en toe. werf
assistenten aan. ontwikkel
nieuwe apparaten.
breng ze in productie.

ik richt de theremin
corporatie van amerika op.

ik werf fondsen. vergaar
informatie. investeer.

het is 1929. en wall
street crasht.

9.

de man van
het ministerie van justitie.
uw systeem werkt
niet, zegt hij. of toch
niet bij zeer warm weer.
als de lucht zindert
in de zon. het magnetisch
veld wordt dan verstoord.

ik zal ernaar kijken,
zeg ik.

niet meer nodig zegt hij dan.
zoals contractueel bepaald
vragen wij u uw installatie
op alcatraz te ontmantelen
en te verwijderen.

onze investering zal van
uw firma worden
teruggevorderd, met
een bijkomende
schadeloosstelling van
zoveel en zoveel dollar.

dat geld dat heb ik niet
zeg ik.

wij verwachten daarbij
van uwentwege nochtans
geen moeilijkheden, professor
termen, lev sergeyevich

termen lev sergeyevich

zegt hij. (niet leon theremin.)
hij verdwijnt.

in mijn zak mijn visum
temporary visit –
to demonstrate inventions

temporary visit.
3 maanden als toerist.

maar tien jaar
zijn verstreken
gerekte tijd, geleende
tijd, verrekte tijd

moet hier weg.
moet hier weg.
moet-hier-weg.

10.

het is dinsdag.
ik eet mijn boter
en begeef me naar
5th avenue.

de twee heren wachten.
in hun grijze jassen.
ik moet hier weg, zeg
ik. ik heb geen tijd
meer te verliezen.
ik verzuip hier
in de schulden.
moet deze week nog
terug naar moskou toe.

uw echtgenote kan niet mee.
dat moet ge beseffen.

lavinia. twee vodka.

zorg dat ge klaar staat
zeggen ze – maar
zeg aan niemand iets.
ook aan lavinia niet.

11.

voor de dag van mijn
vertrek heb ik een
tas met mijn papieren
klaargezet, notities
en patenten. ik stop ze
weg, verberg ze goed,
niemand die iets weet.

lavinia
staat naast mij
als de mannen
in hun grijze jassen
komen.

ze schrikt en grijpt mij
vast. wil mij niet
lossen. wat doen die
mannen hier? wat
moeten ze van ons?

ik weet het niet
lieg ik. ik weet het
niet. (maar voel dan
hoe mijn kop nu grijs
en hard wordt van
de lafheid en de leugens.
een stenen kop. hij
kraakt)

buiten regent het.

we kijken elkaar aan.
lavinia is bang,
dat kan ik zien.

mijn stenen kop.

de mannen nemen mij
dan bij de arm.

moet mee. blijf hier
probeer me niet
te volgen, zeg ik haar
probeer me niet
te schrijven. (voor uw
eigen veiligheid)

ze staat daar dan en ziet
hoe wij verdwijnen.
ze denkt dat ik gekidnapt word
en niets ter wereld doe
ik nog – om haar mee
te nemen of ter wille
van de liefde hier te
blijven.

laf daal ik de
trappen af.

ik voel dat ze mij
nakijkt.

haar zwarte haar haar
bleke teint haar hals
haar steenkoolzwarte ogen

12.

ik sta
op de boeg van
de stary bolshevik
het regent steeds
en heel mijn lijf
vangt hier de wind

de tocht

ik zie hoe
achter mij
de stad wegtrekt
het land
lavinia

de diesel stinkt hier
en doortrekt mijn
kleren

vier weken onderweg
naar moskou toe.

13.

enkel bleke mensen
op de straat.

iedereen kijkt weg,
staart voor zich uit
niemand die hier opkijkt
als ik van de steiger loop.

als ik thuiskom
zijn de luiken dicht.
ik bel, ik klop
hardnekkig op de
deur, maar niemand
die er opendoet.

moeder vader
roep ik. ik ben het
lev sergeyevich

ze zijn al twee
jaar dood, zegt een
buurman die ik
nooit eerder zag.

ik knik. kom, zegt hij
en loodst me in het lege

huis naar binnen.

14.

nacht. moskouse nacht
(en stalin wacht)
ik word van mijn bed gelicht
ik vraag waarom en
heb ik iets gedaan misschien?
geen woord wat is de klacht
nog steeds geen woord
waar neemt ge mij dan mee naartoe
zwijgen – rijden mij naar butyrka
naar butyrka
naar butyrka

ik sta daar naakt en uitgekleet
mijn kleren worden streng doorzocht
van zoom tot zoom
veters, sluiting, knopen ook
alles wordt eraf gehaald
broek en hemd hou ik van armoe
met de handen bij elkaar
begrijp niet wat ze zeggen
artikel 58 politiek gevangen
contra-revo-lutio-nair
een vijand van het volk
dan een cel in, daarin
100 man zo crimineel als ik
hun handen aan de broek
er is geen plaats
het is er koud
en stinken doen ze allemaal

ik moet de cel weer uit
termen, lev sergeyevich
de cel uit en de gang door
in mijn rug de wacht
elektrisch groen
het vale licht
de koude nacht
en elk gezicht lijkt hier wel dood

geen ramen ook geen lucht
geen leven
in mijn rug het wapen
van de wacht
ik stap de gang door
en denk - nog even
en dan ben ik dood
op het voorplein opgesteld
de blinddoek om
de stem die volgt
termen, lev sergeyevich
ik veroordeel u
en dan het schot
of, nee, wacht, wie weet
speciaal voor mij de stoel
geen stroom nog voor muziek
maar alleen voor het bezweren
van de contrarevolutie
voorsprong door techniek
het elektrisch wapen
leve de vooruitgang
leve ook de wetenschap

ze duwen mij een kamer in
wat deedt gij in amerika
enkel wat de staat mij vroeg
een slag
wat deedt gij in amerika
enkel wat de staat mij vroeg
mijn benen open, dan de stamp
wat deedt gij in amerika
enkel wat de staat mij vroeg
en weer een stamp (ik leef dus nog)
wat deedt gij in amerika
enkel wat de staat mij vroeg
wat deedt gij in amerika
enkel wat de staat
wat deedt gij in amerika
enkel wat wat deedt gij in amerika
deedt gij in amerika
deedt gij in amerika
deedt gij in amerika
amerika
amerika

amerika
deedt gij in amerika

15.

het duister slaat hier
heftig op de slapen
de kou kruipt in de leden
en mijn knoken kraken

ik loop de zeven werst
naar magadan
de kruiwagen vol steen
het pad is glad
en velen glijden uit
hun steen de kant
in, met kruiwagen en al
en struikelen gestrompel
vallen languit op
het ijs bevroren sneeuw
de wacht erbij en
slaan dan maar
wie toekijkt krijgt
er ook van langs
één stap opzij de
kogel door de kop

het donker bonkt hier
onbarmhartig op de hersens
en vooruit: nog vier werst op
naar magadan
de kruiwagen vol steen
en in mijn zak mijn kom
en vork als dierbaarste bezit
wie dood valt eet zijn eten niet
en wie overblijft heeft meer
mijn kom mijn vork die
drijven mij vooruit
en duwen maar
de toendra door
dag aan dag en uur na uur

de dood slaat hier met

grote brede halen om zich heen
de kou kruipt in het lijf
en laat het bloed
bevriezen – leden stijf:
gedaan. één man die
valt (twee werst nog maar
naar magadan!)
zijn kruiwagen vol steen
de kop ernaast geen adem meer
bevrozen om de mond
ogen drooggevroren
voor zich uit de toendra in
ik ga voort nog anderhalve
werst – nog één – nog amper
honderd passen nu (ja, ik
tel de stappen)

(rust nu wetenschapperslijfje
wetenschappershandjes rust
mijn wetenschappershoofdje)

16.

en hier loopt alles dood

hier zijn geen tralies nodig
geen magnetisch hek
wie wil vluchten loopt
te pletter op de wijsheid
en de kou. ge kunt
hier dagen weken maanden
lopen en valt tenslotte neer
en sterft. een dag nadien
heeft de sneeuw u
overdekt en uitgewist.

(blauw mijn handen, koek
dik rond de ogen, wintervoet,
mijn ribbenkas mijn grauw en
schrale vel, doorzichtig haast,
zie mij hier staan de vrieskou
heeft zijn werk gedaan.)

en nu plots: termen, lev
sergejevich. het is mijn beurt
ze roepen mij, word bij de
commandant verwacht. mijn
kom en vork zit in mijn zak
wie weet waar ga ik nu naartoe –
nooit zonder (kom en vork)
maak voort maak voort

in mijn rug het wapen
van de wacht
ik loop de weg af naar het kamp
ik denk nog even
en dan ben ik dood
op het voorplein opgesteld
de blinddoek om
de stem die volgt
termen, lev sergejevich
ik veroordeel u
en dan het schot

maar neen

er liggen burgerkleden klaar,
schoenen, bonten muts en
wanten.
maak u klaar voor moskou
lev sergejevich

17.

eindelijk
eindelijk
weer naar huis

moskou wacht
(en stalin lacht)
een week de boot in
richting vladvostok
dan vier weken trein
veewagen van de
transsyberische express
5200 werst

een lange weg terug
naar iets van leven

18.

een slaapzaal
met chambretten
geen houten planken
maar echte bedden
met een oorkussen
gesteven lakens
wollen dekens.

ik slaap hier naast
tupolev (die
aan een bommen-
werper werkt). verder
petlyakov en myasjisjtsjev
allemaal gewezen
vijanden des volks
nu in deze instelling
(bewaakt, dat wel,
maar toch, drie
gangenmenu's in echte
borden (mijn kom
en vork onder mijn
bed) en licht dat hier
's nachts uitgaat zodat
ge kunt gaan slapen).

wij krijgen personeel,
vrije burgers als mijn
assistenten. ik werk
aan een systeem dat
U-boten opspoort, en
vliegtuigen traceert.

het is 1942. oorlog
in europa.

en dan staat lavrenti
beria plots aan mijn bed.
in hoogsteigen persoon

de rechterhand van
stalin, chef der KGB.

ik schiet wakker, zit
rechttop, geen paniek
zegt hij, ik ben het maar
en licht.

hij wil dat ik iets maak
voor hem. iets heel
speciaals. een luistervink.

een trojaans paardje, wil ik
zegt hij. maar zo klein,
dat het zich gewillig laat
verstoppen.

en wat is zijn bestemming?
de amerikaanse ambassade,
zegt hij of wat dacht ge dan?
en hij verdwijnt.

19.

ik ontwerp een metalen
cylinder van nog geen
twee centimeter lang,
en een antenne van een
duim of acht.
het ding op zich
is klein genoeg
om niet door röntgen-
stralen te worden
opgemerkt en is passief –
geen batterij of stroom,
zodat het altijd meegaat.

maar als ge nu van buitenaf
een microgolf van 330
MHz naar het toestel straalt,
begint in de cylinder een
metalen plaatje te trillen,
dat gaat werken als een

microfoon. de antenne
zendt dan modulaties uit
die vanop afstand worden
opgepikt.

zo kunt ge alles horen.

het is independence day. en
naar jaarlijkse gewoonte
houdt de amerikaanse
ambassadeur in moskou
een receptie voor zijn hoge
gasten. als een teken van
vriendschap en samenwerking
overhandigen tien russische
padvinders (ze zijn een jaar
of elf) de ambassadeur
een geschenk van het fijnste
russisch houtsnijwerk: een houten
bord dat het grote zegel
met de adelaar van de
amerikaanse president
voorstelt.

ontroerd neemt
de ambassadeur het geschenk
dan aan en hangt het in het
bijzijn van de jongens aan
de muur boven zijn bureau.

ze zien er zo lieflijk uit,
in hun korte broekjes.
de jongens worden weggeleid
en het feest gaat door.

aan de overzijde van
spasopeskóvskaya ulitsa
zit beria naast mij. ik
toon hem hoe ik 330 MHz
naar de adelaar toestraal,
hoe in de vogelbekcylinder nu
het plaatje aan het trillen slaat
en de antenne dan
haar werk doet.

zo kunt ge alles horen.

*(oh no darling! not tonight,
my wife can be here any
minute, don't baby, please,
don't disgrace me)*

ja, dit feestje gaat nog even
door.

20.

ik krijg de stalinorde
voor mijn spionagewerk.
ik word vrijgelaten.
(maar mag niet
uit moskou weg)
ik krijg een appartement
met huishoudster
(de eerste vrouw die
ik in jaren zie)
ik mag geen correspondentie
voeren, geen telefoon-
gesprekken, geen bezoek
ontvangen, geen
melding maken van mijn werk
geen contact opnemen
met familie.

ik mag niets.

ik zit thuis
en wacht.

ik doe een verzoek om
lavinia te mogen zien.
haar hiernaartoe te halen.

het wordt geweigerd.

ik doe een aanvraag om
thuis een laboratorium

uit te bouwen.

het wordt geweigerd.

21.

op een dag
zie ik op straat
mijn neef. naast mij een
escorte van de KGB.

mijn neef ziet mij en ziet
de mannen naast mij ook.
hij kijkt weg. loopt verder.

wist niet dat ik leef.
het is 1950.

ze hebben het gezien
en vragen mij
wie was die man?
mijn neef, zeg ik.

een paar dagen later
stopt een zwarte wagen
voor zijn deur. de mannen
stappen uit, gebieden mij
dan hen te volgen.

we kloppen aan.

de deur gaat open.

ik kus mijn neef.

dan gaan we binnen.

ze geven hem de keuze.
of hij heeft termen, lev
sergeyevich nooit
meer weergezien
sinds mijn aftocht naar
amerika of hij gaat nu

mee naar butyrka.
naar butyrka.
naar butyrka.

en dan zegt hij

termen, lev
nooit weergezien.

ik kus hem nog eenmaal
en ga dan buiten.

ik mag niets

ik zit thuis
en wacht.

22.

ik daal de trappen van de
hel weer af. ik sluit een pact
met beria. verkoop mijn ziel.

ik wil werken, denken, geef
mij toegang tot de wetenschap
en ik geef u mijn lijf en leven.

termen, lev sergeyevich
kom binnen, zegt hij dan.

waaraan zult ge werken?

ik toon de duivel
mijn ontwerp dat
stemmen uitfiltert.
burà heet het, en dat
betekent sneeuwstorm.

elk gebouw heeft oren.
elke ruimte is een klankkast.
als er binnenin gesproken
wordt, vibreren ook de
ramen. die vibratie kunt

ge lezen en omzetten
in spraakpatronen.

ik gebruik een infrarode
straal en richt ze op het raam
met de grootste resonantie.
met een interferometer en een
foto-element kan ik alles lezen.

wat is de kans dat ge gepakt
wordt, vraagt dan beria.
met uw steun – niet één
zeg ik.

we kijken elkaar aan.

goed zegt hij

dan geef ik u een raam
met zicht op vader stalin.

23.

in mijn bus een briefje.
lavinia is hier.
ge kunt haar zien.
vanavond in de metro

(in de wirwar van de
mensen zal niemand u
betrappen.)

ik kijk mijn lege kamer
rond. het briefje in
mijn hand.

ik zie de jaren die
voorbij zijn.

wat doe ik hier.
wat doe ik hier.

ik trek een pak aan,

kam mijn haar, ik
zie in de spiegel hoe
ik alles heb verloren

mijn lief, mijn lijf,
mijn leven.

ik daal de trappen
van de metro af
om haar weer te zien.

en daar staat ze dan.

even voel ik kloppen in
mijn slapen – keel en
hart.

ge zijt een droom,
zeg ik. mijn leven daar
met u, is maar een droom

ze neemt mij vast
en kust mij dan.

voor even maar.
haar zwarte haar –

24.

het is 1964.
ik zit in mijn kamer.
ik heb nog bijna dertig
jaar te gaan.

25.

ik zweef
weet niet waar ik ben
de lucht glijdt door
mijn vingers, handen,
lijf

ver onder mij zie ik

de tsaar en hoe die wordt
verjaagd. ik zie lenin en
zijn kleine leeuwerik.

ver onder mij zie ik
stalin ook. de goelag. zie ik
hoe ik bijna sterf. mijn vingers
handen, lijf

ik zie chroestsjov, het hondje
laika, gagarin schiet mij
 rakelings voorbij

beneden brezjnjev,
andrópev, tsjernjenko,
garbatsjov

ik zie een muur die valt.
(ik zie een land dat valt.)

ik zie een wereld die verandert.

*(ik zie jeltsin ook, en hoe
die langzaam dronken wordt.
boter eten boris boter)*

ik leef 97 jaar, 2 maanden en 5 dagen

ver onder mij zie ik lavinia
die naar de kade loopt
waar ik vertrok
hoe ze naar het water kijkt,
de deining die mij van
haar weg deed drijven.

ik voel hoe ik word
opgetild. van soortelijk
gewicht verander,
zwaartekracht ontstijg

lijf. lev. lavinia. lief